

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет початкової, технологічної та професійної освіти

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні Приймальної комісії
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет»
Протокол № 8 від «26» березня 2018р.
Голова Приймальної комісії

_____ Омельченко С. О.

М.П.

«РЕКОМЕНДОВАНО»

Вченою радою факультету
початкової, технологічної та
професійної освіти
Протокол № 7 від «15» березня 2018 р.
Голова вченої ради факультету ПТПО

_____ Хижняк І. А.

М.П.

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для вступників
денної та заочної форми навчання
ФАКУЛЬТЕТУ ПОЧАТКОВОЇ, ТЕХНОЛОГІЧНОЇ
ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

для здобуття рівня вищої освіти бакалавра
за спеціальністю 013 – Початкова освіта

на базі раніше здобутого рівня (СВО) бакалавра, спеціаліста, магістра
за іншою спеціальністю (напрямом підготовки)

Слов'янськ – 2018

Програма фахової вступної співбесіди
для вступників на денну та заочну форми навчання на основі раніше здобутого
СВО, ОКР за іншою спеціальністю

Укладачі: кандидат педагогічних наук, доцент Вікторенко І. Л.,
кандидат педагогічних наук, доцент Євтухова Т. А.
кандидат педагогічних наук, доцент Хижняк І. А.

Голова атестаційної комісії
факультету ПТПО, член Приймальної
комісії ДДПУ

Хижняк І.А.

Схвалено на засіданні приймальної комісії Державного вищого навчального
закладу «Донбаський державний педагогічний університет»
«26» березня 2018 р.
Протокол № 8

Голова Приймальної комісії:

Омельченко С.О.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма призначена для проведення професійно-орієнтованої співбесіди для вступників на факультет початкової, технологічної та професійної освіти і передбачає спілкування з особами, що мають освіту за неспорідненими напрямками підготовки ОКР бакалавра та спеціаліста чи магістра. Програма має на меті зорієнтувати вступників на денну та заочну форми навчання на основі раніше здобутого ОКР за іншим напрямом підготовки (спеціальністю) на усвідомлення змісту й мети своєї майбутньої професійної діяльності та прийняття на себе низки суспільно вагомих обов'язків.

Під час її підготовки було враховано основні теми, які вивчаються в курсі «Вступ до спеціальності» та «Основи педагогіки». У програмі відображено основні вимоги до рівня і змісту знань з основ педагогіки та вступу до спеціальності, які можна пред'явити до вступників педагогічного ВНЗ.

Професійно-орієнтована співбесіда проводиться в усній формі. Вступникам слід об'єктивно оцінити свої можливості для майбутньої педагогічної діяльності, проаналізувати й уточнити, які професійно важливі якості необхідно сформулювати під час професійної підготовки, а які – самостійно, у процесі реальної педагогічної діяльності. Майбутній педагог повинен володіти загальною культурою інтелектуальної діяльності (мислення, пам'яті, сприйняття, уваги), культурою поведінки і спілкування, зокрема й педагогічного.

Обов'язковою передумовою і основою успішної діяльності педагога є розуміння учня як такої ж самоцінної, рівнозначної особистості, як власне "Я"; знання закономірностей поведінки і спілкування. Стосовно цього, вступники мають реально оцінити свою здатність розуміти і приймати учня незалежно від того, чи співпадають їх ціннісні орієнтації, моделі поведінки і оцінки.

Крім того, співбесіда буде спрямована на вияв організаторських здібностей вступників, а також уміння співпрацювати з учасниками сучасного освітнього простору, виступати в якості партнера в діяльності з метою досягнення загальноосвітніх, виховних і розвивальних цілей.

Програма містить найбільш важливі проблеми для обговорення із зазначенням їх конкретного змісту та список рекомендованої для підготовки літератури.

Вступна фахова співбесіда містить комплекс запитань, які дозволяють виявити намагання вступника безперервно удосконалювати свої професійні здібності у галузі педагогічна освіта у процесі засвоєння професійно необхідних знань і вмінь та ефективного їх застосування у межах майбутньої професійної діяльності.

Білеті вміщують одне запитання, сформульоване з урахуванням специфіки майбутньої педагогічної діяльності фахівця початкової школи.

Протягом співбесіди абітурієнту ставляться запитання з метою отримання достовірної інформації про нього. Оцінюються повнота, логічність відповіді, уміння обґрунтовувати відповідь, наводити приклади, а також коректність і правильність мовлення, культура діалогу.

У процесі співбесіди виявляються: мотиви і усвідомленість вибору професії, спеціальності, ВНЗ, бажання займатися професійною діяльністю;

усвідомлення значущості професії для суспільства, держави, розуміння перспективи розвитку і вимог, що ставляться до спеціаліста; досягнення у навчальній та громадській роботі; знання абітурієнтами основ педагогіки, закономірностей розвитку педагогічної науки, розуміння процесів, які відбуваються у початковій школі України в останні роки; ціннісні орієнтації абітурієнта; організаторські, лідерські здібності, тип характеру, темпераменту та ін.; схильність до професії; хто такий вчитель початкових класів?

Перебіг співбесіди здійснюється атестаційною комісією на основі вироблених запитань, що пропонуються програмою та вміщуються в білеті для співбесіди.

Під час визначення досягнень абітурієнтів із кожної дисципліни загальними об'єктами аналізу стануть такі орієнтири:

- характеристика відповіді: елементарна, фрагментарна, логічна, доказова, обґрунтована;
- якість знань: правильність, повнота, глибина, гнучкість, системність, узагальненість;
- рівень оволодіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, робити висновки;
- досвід творчої діяльності: уміння виявляти проблеми, формулювати припущення, розв'язувати завдання;
- самостійність оцінних суджень.

Загальна (кінцева) оцінка за відповідь абітурієнта на вступній фаховій співбесіді визначається шляхом оцінювання відповідей за шкалою:

Шкала оцінювання:

90 – 100 балів – **відмінно**;

75 – 89 балів – **добре**;

60 – 74 балів – **задовільно**;

35 – 59 балів – **незадовільно**;

1 – 34 балів – **незадовільно**.

За результатами співбесіди приймається рішення членів комісії про рекомендацію (не рекомендацію) абітурієнта для участі в конкурсі на здобуття вищої освіти за спеціальністю 013 – Початкова освіта.

Абітурієнти, які не з'явилися на співбесіду без поважних причин, до участі в конкурсі на отримання вищої освіти за спеціальністю 013 – Початкова освіта не допускаються.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Під час перевірки відповіді на запитання кожного варіанту виставляється диференційована оцінка. Загальна кількість балів складається із такої суми балів: бали диференційованої оцінки та 100 балів.

Диференційована оцінка.

Оцінку **«відмінно»** (90 – 100 балів) отримує вступник, який при відповіді виявив глибокі, всебічні, систематичні знання з курсу, вміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою, знання основної і додаткової літератури, передбаченої програмою на рівні творчого використання.

Оцінку **«добре»** (75 – 89 балів) отримує вступник, якщо при відповіді на питання він виявив повне знання програмного матеріалу, успішне виконання завдань і засвоєння основної літератури, передбаченої програмою на рівні аналогічного відтворення.

Оцінку **«задовільно»** (60 – 74 бали) – отримує вступник, якщо при відповіді на питання він виявив повні знання основного програмного матеріалу в об'ємі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, здатність упоратися з виконанням завдань, передбачених програмою на рівні нижче репродуктивного відтворення.

Оцінку **«незадовільно»** (35 – 59, 0 – 34 бали) – отримує вступник, якщо при відповіді на питання він виявив серйозні прогалини в знаннях основного матеріалу, допустив принципові помилки при виконанні завдання на рівні нижче репродуктивного відтворення.

	Зміст відповіді і вказівки до оцінювання	Кількість балів
1	<ul style="list-style-type: none">– наявна вичерпна відповідь на питання, представлена власна точка зору (позиція, ставлення) під час розкриття проблеми або явища;– проблема або явище розкривається на теоретичному рівні (у зв'язках і обґрунтуваннях) з конкретним використанням педагогічних термінів у контексті відповіді;– наводяться аргументи своєї позиції з опорою на власний досвід або факти з власної діяльності, близької до педагогічної;	90 – 100 балів

2	<ul style="list-style-type: none"> – наявна повна відповідь на питання, представлена власна точка зору (позиція, ставлення) під час розкриття проблеми або явища; – проблема або явище розкривається з коректним використанням педагогічних термінів у контексті відповіді (теоретичні обґрунтування і зв'язки прослідковуються слабо або зовсім відсутні) – наводяться аргументи своєї позиції з опорою на власний досвід або факти з власної діяльності, близької до педагогічної; 	75 – 89 балів
3	<ul style="list-style-type: none"> – наявна достатня відповідь на питання, представлена власна точка зору (позиція, ставлення) під час розкриття проблеми або явища; – проблема розкривається з формальним використанням педагогічних термінів; – наводяться аргументи своєї позиції з опорою на власний досвід або факти з власної діяльності, близької до педагогічної; 	60 – 74 балів
4	<ul style="list-style-type: none"> – наявна часткова відповідь на питання, представлена власна точка зору (позиція, ставлення) під час розкриття проблеми або явища на побутовому рівні; 	35 – 59 балів
5	<ul style="list-style-type: none"> – відповідь відсутня або фрагментарна, проблема або явище не розкриті або надана інформація поза контекстом представленого завдання. 	0 – 34 балів

СТРУКТУРА ТА ЗРАЗОК БІЛЕТА

Білету вміщують одне запитання, сформульоване з урахуванням специфіки майбутньої педагогічної діяльності фахівця початкової школи.

Зразок білета

**Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № _____ ДО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

На факультет	<u>Початкової, технологічної та професійної освіти</u> (назва факультету)
для здобуття ОКР	<u>Бакалавра</u> (бакалавра /спеціаліста / магістра)
за спеціальністю	<u>013 Початкова освіта</u> (шифр та назва напрямку підготовки/спеціальності)
Форма навчання	<u>Денна та заочна</u> (Денна (та/або заочна))

1 Чим, на Ваш погляд, професія вчителя (кваліфікація вчителя початкових класів) відрізняється від Вашої, раніше набутої спеціальності? **100 балів**

Разом **100 балів**

Затверджено на засіданні Вченої ради факультету
початкової, технологічної та професійної освіти

Протокол № 7 від «15» березня 2018 року

Голова Атестаційної комісії

(підпис)

Хижняк І.А.

(прізвище та ініціали)

Голова приймальної комісії

(підпис)

Омельченко С.О.

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Змістовий модуль 1. Педагогічна професія і особистість вчителя

Вища педагогічна освіта в Україні. Модернізація вищої освіти. Основні якості людини з вищою освітою. Мета вищої освіти. Основні завдання та принципи створення зони Європейської вищої освіти (шість цілей Болонського процесу). Кредитно-модульна система навчання. Завдання педагогічної освіти у ВНЗ. Виховна робота педагогічного навчального закладу. Права та обов'язки студентів вищого закладу.

Призначення вчителя. Специфіка педагогічної праці. Призначення вчителя. Професійна майстерність вчителя. Стилї навчання. Діяльність педагога в сучасних умовах. Функції вчителя.

Основи педагогічної діяльності та вимоги до особистості вчителя-класовода. Діяльність вчителя. Педагогічна діяльність. Вимоги до особистості вчителя. Рівні педагогічної майстерності. Особистість вчителя. Її структура. Навчально-виховна робота вчителя-класовода. Методична робота педагога. Педагогічне спілкування. Стилї педагогічного спілкування.

Сутність педагогічної діяльності. Зміст, методи і форми педагогічної діяльності. Її організація. Визначення діяльності. Мета і засоби діяльності. Види діяльності. Творчий характер діяльності. Функції педагогічної діяльності. Педагогічні здібності та вміння.

Початкова школа – основне місце професійної діяльності майбутнього педагога. Мета і пріоритети державної політики на сучасному етапі розвитку суспільства. Розвиток початкової освіти. Нормативні державні документи. Права та обов'язки працівників загальноосвітнього навчального закладу. Молодший шкільний вік. Особливості розвитку. Основні професійні риси вчителя початкових класів.

Естетика в діяльності педагога. Що таке естетика. Наука про прекрасне. Естетика в діяльності вчителя: а) в організаційній діяльності; б) у вихованні графічної культури школярів. Естетичне виховання учнів: а) виховання через предмет; б) виховання словом і особистістю вчителя.

Педагогічні орієнтири у формуванні творчої особистості майбутнього вчителя. Нові підходи до професійної індивідуальності вчителя. Творчість у діяльності педагога. Рівні творчості. Система роботи вчителя.

Організація творчої діяльності учнів. Творчість учнів у школі. Робота з обдарованими дітьми. Творчі методи у викладанні. Наукова діяльність учителя.

Змістовий модуль 2. Спілкування як вид діяльності

Культура спілкування вчителя з учнями. Структура спілкування на уроці. Поняття культури. Критерій виразності культури. Спілкування у школі. Рівні професійної культури вчителя. Структура спілкування на уроці.

Стилї спілкування. Спілкування з батьками учнів. Класифікація стилів спілкування. Індивідуальний стиль спілкування педагога. Спілкування з батьками учнів. Структурні частини спілкування. Дотримання етикету під час спілкування.

Культура взаємовідносин вчителя з учнями як основа виховання. Проблеми у спілкуванні вчителя з учнями на сучасному етапі. Спілкування під

час викладання навчального предмета. Способи організації активного спілкування на уроці. Оцінка як стимул підтримки інтересу до предмета. Уміння вчителя керувати своєю емоційно-вольовою сферою під час спілкування. Індивідуальне спілкування учителя з учнями. Як завоювати авторитет у дітей сучасному педагогу.

Особливості спілкування у педагогічному колективі. Морально-психологічний клімат у педагогічному колективі. Дві сторони спілкування вчителя з колегами. Вплив настрою педагога на розвиток взаємин у колективі. Суспільна думка як соціально значиме судження про події, явища. Вплив смаків людей на характер взаємин. Дружба. Прагнення. Чутки як соціально-психологічний феномен. Плітки. Конфлікти. Види конфліктів.

Як оволодіти мистецтвом спілкування. Мистецтво спілкування. Двосторонній процес активної взаємодії вчителя й учня, класу. Умови педагогічного спілкування. Спілкування як багатофакторний процес. Операційні засоби спілкування вчителя: а) навіювання; б) переконання; в) наслідування; г) зараження; д) ідентифікація. Висновки. Організація спілкування дітей. Спілкування як вид діяльності.

Змістовий модуль 3. Основи педагогічної культури та культура навчальної праці .

Поняття «педагогічна культура». Рівні педагогічної культури. Культура мовлення. Основи ораторського мистецтва. Культура мовлення як наука. Унормованість української мови. Мистецтво красномовства. Повтори. Виразність мови і мовлення. Уміння триматися перед аудиторією.

Поняття культури навчальної праці. Техніка особистої праці. Я.А.Коменський про самостійну практичну діяльність учнів. Вироблення навички самоосвіти у школярів та студентів К.Д. Ушинський про практичну діяльність вчителя. Культура навчальної праці. Особливості навчальної праці.

Учитель та сучасний учень. Молодший шкільний вік. Вимоги до ерудиції сучасного педагога. Використання принципу педагогічного співробітництва у своїй діяльності. Дитина стає школярем. Поведінка молодшого школяра. Єдність вимог школи, сім'ї і суспільства.

Педагогічний досвід і творчість вчителя. Творчість учителя у вирішенні педагогічних задач. Етапи творчості: постановка задач, розробка плану, виконання дій, аналіз досягнутих результатів. Розвиток творчих здібностей. Вивчення педагогічного досвіду.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ СПІВБЕСІДИ

1. Основні якості людини з вищою педагогічною освітою. Чому Ви вирішили обрати професію вчителя початкових класів? Що вплинуло на Ваш вибір?
2. Як Ви дізналися про наш університет і професію вчителя початкової школи? Чим вона Вас привабила? Чи є серед Ваших знайомих випускники ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»?
3. Завдання педагогічної освіти у ВНЗ. Чим, на Ваш погляд, права та обов'язки студентів – майбутніх учителів початкових класів – відрізняються від Вашого попереднього студентського досвіду?
4. Призначення вчителя, професійна майстерність вчителя початкової школи. Які причини Вашого рішення змінити напрям підготовки? Що спільного у професії, яку ви вже маєте, з професією вчителя початкової школи?
5. Що Ви знаєте про фахову підготовку бакалавра – учителя початкових класів? Чим займаються фахівці цієї галузі? Чим характеризується, на вашу думку, діяльність студента заочної форми навчання педагогічної спеціальності? Де Ви плануєте працювати після закінчення нашого університету?
6. Стили навчання в початкових класах. Діяльність педагога початкової школи в сучасних умовах. Чи намагалися Ви вирішувати які-небудь проблеми, пов'язані з діяльністю вчителя початкових класів? Якщо так, то які?
7. Вимоги до особистості вчителя початкових класів. Людям з яким складом характеру треба опікуватися проблемами навчання, виховання і розвитку молодшого школяра?
8. Рівні педагогічної майстерності вчителя початкової школи. Чи вам доводилося спілкуватися з професіоналами початкової освіти, окрім свого навчання у школі? Як часто і в яких випадках? Назвіть прізвища відомих Вам фахівців у цій галузі.
9. Навчально-виховна робота вчителя-класовода. Методична робота педагога. Педагогічне спілкування. Який безпосередній вплив на життєдіяльність дитини-молодшого школяра може здійснювати вчитель початкових класів?
10. Творчий характер педагогічної діяльності. Педагогічні здібності та вміння вчителя початкових класів. Охарактеризуйте свого першого вчителя, якщо пам'ятаєте його риси і якості.
11. Нормативні державні документи в галузі початкової освіти. Права та обов'язки працівників загальноосвітнього навчального закладу.
12. Особливості розвитку дитини в молодшому шкільному віці. Особистість молодшого школяра, його права і обов'язки.
13. Творчість учнів у школі. Робота з обдарованими дітьми. Творчі методи у викладанні.
14. Система роботи вчителя початкової школи. Творчість у діяльності педагога. Рівні творчості. Наукова діяльність учителя початкових класів.
15. Культура спілкування вчителя з учнями. Вимоги до спілкування на уроці. Уміння вчителя керувати своєю емоційно-вольовою сферою під час спілкування.

16. Індивідуальний стиль спілкування педагога. Спілкування з батьками учнів. Дотримання етикету під час спілкування.
17. Проблеми у спілкуванні вчителя з молодшими школярами на сучасному етапі. Чому вчителів початкових класів називають доленосними людьми, а жінок-учителів – мамами?
18. Оцінка як стимул підтримки інтересу молодших школярів до предмета. Як сучасному педагогу завоювати авторитет у дітей?
19. Особливості спілкування в педагогічному колективі. Вплив настрою педагога на розвиток взаємин у колективі. Дружба. Плітки. Конфлікти. Види конфліктів.
20. Культура мовлення вчителя. Унормованість української мови. Мистецтво красномовства. Повтори. Виразність мови і мовлення. Уміння триматися перед аудиторією.
21. Поняття культури навчальної праці в початковій школі. Техніка особистої праці вчителя. Культура зовнішнього вигляду вчителя початкових класів.
22. Вимоги до ерудиції сучасного педагога початкової школи. Чи читали Ви літературу, пов'язану з майбутньою професією? Якщо читали, то яку? Які риси вчителя початкової школи вас в них привабили?
23. Використання принципу педагогічного співробітництва у діяльності вчителя початкових класів. Єдність вимог школи, сім'ї і суспільства.
24. Творчість учителя у вирішенні педагогічних завдань. Вивчення педагогічного досвіду. Є серед Ваших знайомих чи родичів люди, що мають відношення до цієї професії? Де, на Ваш погляд, можуть працювати сучасні фахівці в галузі початкової освіти?
25. Якою мірою Ви володієте комп'ютером, іноземною мовою, навичками малювання, художньої праці, співів? Як ви вважаєте, яку роль відіграють ці навички у роботі вчителя початкових класів?

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти. – Тернопіль: навчальна книга – Богдан, 2005. – 168с.
2. Введение в педагогическую деятельность: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / А.С. Роботова, В.Леонтьева, И.Г.Шапошникова и др. – М.: Издательский центр «Академия», 2000. – 208с.
3. Батурина Г.И., Кузина Т.Ф. Введение в педагогическую профессию: Учебное пособие для студентов пед. учеб. заведений. – М.: Издат. центр «Академия», 1999. – 176с.
4. Мижериков В.А., Ермоленко М.Н. Введение в педагогическую деятельность: Учебное пособие для студентов педагогических учебных заведений. – М.: Педагогическое общество России, 2002. – 268 с.